

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

19 Quæ nam poßimus ab vsurariis titilo gratuito vel oneroso accipere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

quæst. de usura. §. Occurrunt. Medina, de usura quæst. 4. §. Ad quartum principale, Couarr. lib. 3. var. cap. 3. num. 6. & aliorum. & colligitur aperte ex L. 1. C. Si quis alteri, vel sibi sub alterius nomine, vel aliena pecunia emerit. vbi significatur, eum effici dominum, cuius nomine aliena pecunia res empta fuerit, si ei tradatur possessio, & L. 8. ibidem, *Qui aliena pecunia comparat, non ei, cuius nummi fuerint, sed sibi tam actionem empti, quam dominium, si ei tradita fuerit possessio, querit.* Item L. Si ex ca. 6. C. de rei vindicat. Ratio est; quia talis res est fructus industria, non pecunia; vt quæ per se fit sterilis.

162 *Si vendat res alienas.* Dico Quartò, Si vsurarius res alienas loco vsurarum acceptas vendat, acquirit dominium pretij, licet dominium istarum rerum non transferat in emptores. Prior pars patet ex L. 48. Qui vas, in fine, & de furtis, vbi dicitur, *Nummus, qui redactus est ex pretio rei furtiua, non est furtiuus.* & paulò antè: *Cum fur rem furtiuam vendidisset, eique nummos pretij dominus rei per vim extorsit: furtum cum nummorum fecisse, rectè responsum est.* potest tamen dominus pretium capere in compensationem, quando timet se rem suam non recuperaturum.

163 Dices, Talis contractus est inuoluntarius ex parte emptoris: (si enim sciret rem esse alienam, nollet emere) ergo est irritus. confirmatur, quia non intendit transferre dominium pretij in venditorem, nisi venditor transferat vicissim dominium rei in illum: atqui venditor hoc non potest vllò modo facere: ergo, &c.

Resp. Eum quidem aliquo modo esse inuoluntarium, cum ex errore procedat: quia tamen hic error non est circa rei substantiam, sed circa conditionem quamdam extrinsecam, non est ipso Iure contractus irritus. potest tamen emptor illum rescindere vbi sciuerit, & pretium repetere, vt constat ex cap. 17. dubit. 5. sed quamdiu hoc non facit, pretium est venditoris. Ad confirmationem: Non intendit pretium transferre sub conditione illa; sed transfert illud absolutè cum onere vt venditor rem quoque transferat in ipsum. vnde venditor statim fit dominus pretij traditi; sed manet obligatus vt rem faciat emptoris; teneaturque de euictione.

164 Aduerte tamen, hic requiri vt emptor bona fide res illas emerit, nesciens esse alienas. si enim id sciuit, contractus est irritus. vnde tunc vsurarius non acquirit dominium pretij. vt patet L. Si in emptione. 34. de contrahenda emptione.

Alter pars probatur, quia qui non est dominus rei, non potest illius dominium in alium transferre, vt colligitur L. Ex empto 11. de actionibus empti, hinc vbi cumque reperta fuerit, poterit à priore domino vindicari.

DVBITATIO XIX.

Quenam possimus ab vsurarijs titulo gratuito vel oneroso accipere.

Hæc quæstio locum habet in omnibus debitoribus, qui non sunt soluendo.

165 *Si res sint alienæ.* Resp. & Dico Primò, Non potes ab vsurario vel fure accipere vllò titulo res alienas, quæ in specie extant, vt vestes, catenas, lectos; etiam si

ipfi eas alienando non fierent impotentiores ad soluendum. Ratio est; quia cum ipfi talium rerum non habeant dominium, non possunt illud in alium transferre. Hinc sequitur, eas non posse emi: & si quis eas sciens esse alienas emerit, teneatur ad restitutionem earum, & etiam fructuum omnium.

Notandum tamen est, hæc esse intelligenda, quando inuito domino emerentur. secus verò si ex consensu eius, saltem tacito & præsumpto. vnde excusandi videntur, qui emunt pignora, & alia quæ vsurarij passim in oppidis publicè vendunt. Primò, Quia non constat an hæc sint aliena; talia enim solent sponte à mutuatarijs relinquere per modum venditionis pro sorte & vsuris. & ita dominium eorum transit in vsurarium, quamuis teneatur pretium supplere. Secundò, Quia mutuatarij postquam ea reliquerunt pro vturis, non solent curare ad quos perueniant; & si rogarentur, libenter facerent potestatem emendi.

Dico Secundò, Potes ab vsurario & à fure accipere etiam titulo gratuito res eas, quantum ipse dominium habet. Ratio est; quia hæc res non sunt alienæ, sed ipsius vsurarij; neque alijs sunt vlla reali obligatione obnoxie. non enim res vsurarij sunt tacite hypothecata: pro vsuris, vt quidam olim putarunt. nusquam enim in Iure positum talis hypotheca constituta inuenitur: Iure autem naturali nulla est tacita hypotheca. Accedit quòd ne furis quidem bona pro furtis hypothecata sunt, vt communiter DD. docent. vide Nau. c. 17. n. 265. Siluestrum Usura 6. n. 5. Couarr. lib. 3. variar. c. 3. num. 6. & alios: ergo potest earum dominium validè in alios transferre. consequentia patet, quia dominus rei alteri non obligatur, habens liberam administrationem, potest eius dominium transferre in alium.

Potes, Quid si per eam donationem vel alienationem fiat impotens ad soluendum?

Resp. Multi DD. in hoc casu docent, eum, qui aliquid accepit, teneri ad restitutionem; quia accepit in fraudem creditorum, ac proinde iniuste.

Sed vtendum est distinctione. Primò, Si non inducis illum ad donandum vel ad alienandum, sed ipse sponte tibi donat, vel vendit, aut emi non teneris ad restitutionem in foro conscientie, etiam si scias ipsum per hoc fieri impotentem ad soluendum. Ita Petrus Nauarr. lib. 3. cap. 4. num. 218. & Molina disput. 327. colligitur aperte ex L. vltima, §. 4. Quæ in fraudem creditorum. & patet ex ratione allata; quia illæ res nemini sunt obstrictæ, & ipse est earum dominus; & nulla lege est inhabilis ad transferendum earum dominium: ergo transfert re ipsa. Nec obstat, quòd ille peccet donando, quatenus per hoc reddit se impotentem ad soluendum creditoribus: quia tu non es causa cur velit donare; sed supposito quòd ipse sponte velit, tu acceptas, vtens iure tuo. nec enim vel iustitia vel charitas postulat, vt negligas tuum commodum, etiam si inde per accidens sequatur alteri tantumdem damni.

Aduerte tamen, si titulo gratuito accepisti, Iure ciuili concedi creditoribus actionem, qua possint illud à te repetere. & quidem si sciuit illum ea donatione fieri impotentem, cogèris restituere, etiam si

etiā si neque res extet, neque ex ea factus sis locupletior. si verò nesciisti, solum teneberis quatenus extat, vel ex ea factus es locupletior, ut patet ex L. Quod autem. 6. 7. Quæ in fraudem creditorum. Quod si titulo oneroso accepisti; si quidem scisti illum sic reddi impotentem (ut si venderet domum vel agrum, ut insumat in conuiuia, in ludum) cogēris reddere non restituto pretio, nisi quatenus inde aliquid extat in bonis debitoris, ut patet L. 7. 8. & vltima. 7. Quæ in fraudem creditorum. Si verò nesciisti, non datur actio creditoribus ad rescindendum, ut expressè habetur d. L. Quod autem. 6. d. tit. vbi dicitur: *Si quid in fraudem creditorum factum sit, si tamen is qui cepit, ignorauit, cessare videntur verba edicti.*

170 Notandum est, hanc actionem concedi creditoribus solum per vnum annum, qui computandus est ab eo die, quo primū scierunt alienationem esse factam; ut patet ex Iuribus citatis.

Si induxi-
sti eum. Secundo, Si verò illum induxisti ad donandum vel alienandum, putans eum per hoc fore impotentem, teneris ad restitutionem, si hæc impotentia sit causa non soluendi. Ratio est, quia quæ causam damni dat, damnum dedisse videtur. Si tamen hæc impotentia non sit causa cur non soluat, non teneris; ut si ipse ea esset industria, ut facile possit tantumdem lucrifacere: tunc enim non impotentia, sed negligentia esset causa non soluendi. quo euentu potes licitè ab illo petere donationem vel condonationem. Pari modo si iam antè statuerat non soluere: (ut fit in multis occultis vsurariis) tunc enim etsi tua inductione fiat impotens, tamen non teneris ad restitutionem; quia hæc inopia non est causa non soluendi, sed propositum illud prauum. confirmatur, quia creditores nihil à talibus expectant: vnde non censent sibi fieri iniuriam, si quis à talibus aliquid sibi donari vel condonari petat.

171 Notandum tamen est, eum, qui induxit alium ad donandum, aduertens eum sic reddi impotentem solutionis, ita ut industria non possit supplere, debere esse paratum ad restituendum, quancumque viderit illum cupere soluere suis creditoribus, & per impotentiam (cuius ipse sua inductione est causa) impediri. Ratio est, quia in eo casu ipse est causa non soluendi, cum sit causa impotentiae, propter quam debitor non soluit. Idem dicendum, si creditores putentur bona illius publica auctoritate occupaturi: quia tunc esset causa, cur creditores minus in bonis eius inuenirent.

172 Dico Tertio, Si vsurarius vel alius debitor non est soluendo, nihil potest ab eo accipi per vltimam voluntatem, ut per testamentum, codicillum, fideicommissum, vel donationem causa mortis; sed totum in conscientiae foro restituendum creditoribus. colligitur ex d. L. Quod autem. 9. 9. Quæ in fraudem creditorum. & L. vlt. 9. Etli. C. de Iure deliberandi. Ratio est, quia nemo post mortem suam habet potestatem lucrandi & compensandi creditoribus, si quid ex bonis ipsius, quod creditoribus dandum erat, in alios collatum fuerit. ergo par non est, ut de rebus suis possit pro eo tempore cum damno creditorum disponere, confirmatur; quia ideo potest res suas

alienare dum viuit, quia quamdiu viuit, manet ipsius persona obligata, quæ adhuc lucrari potest: ergo cum post mortem non possit ipsius persona manere obligata, aut aliquid lucrari vnde soluatur creditoribus; non potest etiam in illud tempus aliquid in fraudem creditorum alienare.

DVBITATIO XX.

Vtrum heredes vsurarij teneantur in solidum.

173 Auarrus cap. 17. num. 278. sentire videtur, singulos heredes in solidum teneri. ait enim: *Si quis heredum non habeat vnde restituat, alius ad id pro sua hereditatis parte, quantum feret, obligabitur.* Probat per cap. Tua nos. 9. de vsuris, vbi dicitur, *Quod filij ad restituendas vsuras ea sunt districtione cogendi, qua parentes sui, si viderent, cogentur.* Idem censet de donatario & legatario, deficientibus heredibus. Eandem tenet Glossa in illud caput. Sed contraria est verior, pro qua

Dico Primo, Si res aliqua in specie extet apud vsurarium, quam nomine vsurarium acceptam esse constat, ea, ad quemcumque heredem deuenierit, est restituenda. Patet ex dictis; quia est alienata, secus est de iis, quæ pecunia vsuraria sunt coempta; nam horum dominium est penes vsurarium, ut dictum est supra dub. 18.

Dico Secundo, Heredes non tenentur in solidum, nec alter pro altero; sed singuli tantummodò pro sua parte iuxta vires hereditatis. Ita Caietanus tom. 2. opusc. 8. quod est de vsura. q. 5. Siluest. Usura. 6. q. 10. Contr. lib. 3. variar. cap. 3. Sotus lib. 6. q. 1. art. 4. Medina q. 4. de vsuris. §. Ad quintum principale. Ratio est, quia in successione hereditatis sicut bona defuncti diuiduntur in heredes, ita etiam eius obligationes personales & debita. Rationi enim consentaneum est, ut qui tantummodò ex parte commodum percipit, onus quoque ex parte dumtaxat sentiat. Dico personales, quia si aliquid obligatione reali sit obstrictum, illud in totum conueniri potest.

Ad cap. Tua nos, Respondeo, Ibi tantum significari, totam obligationem restituendi transire ad heredes simul iunctos; ita tamen ut singuli non teneantur, nisi ex parte.

Dico Tertio, Etiam si omnes heredes deficiant, tamen legatarij & donatarij non tenentur ad restitutionem, si illa, quæ heredibus relicta sunt, sufficiunt ad soluenda debita, & ad portionem heredibus Iure debitam. Ita docet Ioannes Medina supra. Probat, quia onera debitorum testatoris non transeunt ad legatarios, sed ad heredes: hoc enim ratio hereditatis includit, heres enim dicitur, qui succedit in vniuersum ius defuncti. L. Hereditas. 63. 7. de regulis Iuris; ac proinde etiam in onera eiusdem, substituitur enim in locum defuncti.

Aduerte tamen, si bona heredibus titulo hereditatis cum oneribus defuncti relicta, non sufficiunt ut ipsi solutis debitis habeant suam legitimam, vel quartam Iure debitam; tunc legatarios & donatarios, quibus aliquid causa mortis donatum est, teneri contribuere, seruata propor-